

sorban az állam, másodsorban pedig a községek élhetnének az elővétel jogával.

Ezek volnának azok a főbb megjegyzések, amelyek az erdőgazdaság szempontjából a telepítési törvényre vonatkozólag felmerülnek. Csak a részletekre vonatkoznak s teljesítésük a helyes erdőgazdasági politikának elengedhetlen követelménye. Ha nem teljesülnek, úgy a telepítési akció által elért eredményeket ellensúlyozza az erdőgazdaság súlyos károsodása.

Érdekes bűnügyi tárgyalás erdei lopás ügyében.

Ismerteti: *Hell Miklós.*

Az erdei lopások bűnügyi tárgyalása egészen más irányban folyik le, mint a kihágási tárgyalás, mert az erdei kihágásoknál az erdei rovatos napló és az erdőőr esküjére való hivatkozással tett vallomás teljes bizonyító erővel bír; a bűnügyi tárgyalásoknál ellenben az erdei rovatos napló, valamint az erdőőr hatósági esküje teljesen figyelmen kívül marad — az erdőőr egymagában nem lehet tanu — sőt esküre sem bocsátják, ha panaszoltak ezt kifogásolják.

Az erdőőr ellen a legtöbb esetben azt hozzák fel, hogy érdekelt fél lévén, esküre nem bocsátható, mert az erdőőr a károsult erdőbirtokos állandó szolgálatában áll, tehát állandó szolgálati viszony áll fenn. Pedig az erdőőr egyedül teljesít szolgálatot, ritkán van oly helyzetben, hogy állításának igazolására tanut állíthasson elő.

Az 1879. évi XXXI. t.-cz. 73. §-a a büntetőtörvény határozatai alá rendel minden oly erdei károsítást, melynek értéke 30 frtot meghalad. A 138. §. megengedi a kárösszeg leszállítását, de csak azon esetben, ha a lopott tárgy értéke 50 frtot meg nem halad.

A nagyobb értékű erdei lopások feljelentésénél, ha az erdőőr feljelentését áttanulmányozzuk, arra a meggyőződésre jövünk, hogy kellő bizonyítékok hiányában a bűnügyi feljelentés nem igen fog eredményre vezetni, s ezt igazolja azon körülmény, hogy a bűnügyi

utra terelt erdei lopásokban az eljárás rendesen a vádlottak felmentésével végződik.

Erre való tekintettel a legtöbb esetben a kár értékét leszállítjuk s közigazgatási uton keresünk megtorlást, ha a törvény megengedi.

Azt elismerem, hogy a nagyobb értékű erdei lopásoknál a kár értékének leszállítása helytelen, mert a kihágók hamar rájönnek arra, hogy minél nagyobb értékű fát lopnak, annál több hasznuk van, sőt arra is rájönnek, hogy olcsóbban jönnek ki, ha a fát lopják, mintha a fát vásárolják, főként ha vagyonukat a végrehajtás ellen biztosították; a pénzbüntetést azt ugyis leülik a község-házánál. A 78. §. szerint tíz napnál hosszabb ideig terjedő elzárás erdei kihágás miatt ugy sem állapítható meg.

Tehát a nagyobb erdei lopások jövedelmi forrást képeznek; mert bűnügyi uton a legtöbb eset felmentő ítélettel végződik, közigazgatási uton — ha a kárérték leszállított — a büntetés igen enyhe, s a kártérítés sem áll a fa értékével arányban, s ezt is a legtöbb esetben vagyontalanság czimen törlik. Igen jól jár a fatolvaj, ha a lopott anyagot ugy elhelyezi, hogy az el nem koboztatik.

A legtöbb erdőőr megelégszik avval, hogy a tettest feljeleni, a fa elszállítását ha akkor rögtön meg is akadályozza, de a fatolvaj visszajön s előbb-utóbb mégis ellopja.

A törvény itt hiányos, mert nem veszi figyelembe azt, hogy távol a községektől a szolgálatát teljesítő erdőőr egymagában van — ritkán van oly helyzetben, hogy bizonyító tanut is állithasson maga mellé — a büntető bíróság pedig teljes bizonyítást kívár.

A csendőr jogosítva van a tetten ért tolvajt azonnal letartóztatni s bekisérni, ellenszegülés esetében erőszakot alkalmazhat.

A friss tetten ért tolvaj a legközelebbi előljáróságához be-kisérve rendesen tanuk előtt beismerő vallomást tesz, s így már a Btk.-ben megkívánt tanuk bejelenthetők.

Az erdőört is feljogosítja a 139 és 142. §. a letartóztatásra, de csak oly esetekben, ha a kihágók ismeretlen egyének, külföldiek, vagy pedig ha az erdőőr által a kihágás abbanhagyására felszólítottván, a felszólításnak nem felel meg.

Az erdőőr a legtöbb esetben ismeri a kihágókat s a felszólítás-

nak a legtöbben engedelmessé válnak, az erdőből is elmennek, de később mégis visszajönnek s a lopást előbb-utóbb végrehajtják.

De feltéve, hogy ismeretlenek, hogyan tartóztathatja le az erdőőr? ... Hogyan veheti igénybe a törvény által biztosított jogát, ha a letartóztatott egyén futásban keres menekülést? ...

A fegyverhasználati szabályzat csakis a jogos önvédelemben engedi meg a fegyver használatát, s csak annyit enged meg neki — a közbiztonsági közegnek — mint amennyit a büntető-törvény mindenkinek megenged.

A fegyverhasználati utasítás 4. §. így intézkedik:

„A fegyverhasználat joga azonban feltétlenül megszűnik mindazon esetekben, midőn a kártevő a netalán megkísérelt ellenállás vagy támadás után magát megadja vagy megfutamodik“.

A büntetőtörvény a jogos védelmet úgy magyarázza, hogy: „A jogos védelem ott végződik, ahol a támadás visszaverett. Mihelyt a visszaszorítás megtörtént, a jogos védelem megszűnt, és amennyiben a jogos védelemben volt egyén még tovább is erőszakoskodik, ezért felelős lesz“.

Az erdőőrt nagyobb fegyverhasználati joggal felruházni célszerűtlennek találták, s magam is osztom e nézetet, mert igen kényes az erdőőrt oly jogokkal felruházni, mint a szigorú katonai fegyelemben tartott csendőrt, annyival is inkább, mert a csendőr ugyyszólván sohasem teljesít magányos szolgálatot s azonkívül naponta oktatásban részesül.

Az erdőőr a vizsga előtt részesül némi oktatásban, de akkor is inkább a műszaki segédszolgálatban nyer kiképzést, s a legtöbbje a vizsga után többet nem tanul — még azt is elfelejti, amit tudott.

A nagyobb lopások megtorlása céljából célszerűnek találnám, ha kimondatnék, hogy a hatóságilag felesketett erdőőr vallomása bűnügyi esetekben is bizonyító erővel bír mind addig, míg az ellenkező be nem igazoltatik.

A gyakorlati életben egyetlenegy esetem volt, amidőn egyedül az erdőőr volt mint tanu bejelentve s a bíróság mégis elmarasztaló ítéletet hozott.

A tárgyalás, mely nemcsak tanulságos, hanem mulatságos is volt, a t—i. kir. járásbíróság előtt folyt le.

Az eset a következő: e vidéken a lakosság faedénygyártással foglalkozik s a szükséges fa tulnyomó részét lopásból szerzi. Az erdei lopásokat éjjel gyakorolják s tettük végrehajtásánál csak a tulnyomó erőnek engednek.

A magában járó erdőőr a legtöbb esetben tehetetlen.

Egyik éjjeli portyázásnál az erdőőr egyedül volt s nagyobb erdei károsítás nyomára jött. A helyszínére el is ment, de a homályban nem ismerte fel a vigan dolgozó fatolvajokat s azt sem tudta kivenni, hányan vannak.

A kihágókhöz menni félt, mert könnyen életébe kerülhetett volna, nem volt más mit tenni, mint reggelig ott vigyázni, hogy alkalomadtán a károsítókat megzálogolja. Hajnalban már tisztábban látott s azt is látta, hogy csak két kártevő van, akik a ledöntött törzsekből dongát készítenek; csendesen odalopózott, a két károsítót meglepte és alaposan helybenhagyta őket, fejszéjükét és fűrészükét zálogul elvette, s a kárt rovatos naplójába bevezette.

A két károsító által elkövetett kár 160 korona értéket képviselt. Miután más tanu nem volt, az eredmény kétes volt, de más nem tehettem, kénytelen voltam a bünyenyitő feljelentést megtenni, bünjelként a lefoglalt szerszámokat szintén mellékelve.

A kitüzött tárgyaláson vádlottak védőügyvéddel jelentek meg, s már előre lemondtam arról, hogy célzt érjek.

A kihallgatás során vádlottak egyszerűen tagadtak s a számaikat sem ismerték el tulajdonul, utasítva lettem tehát a bizonyításra. A kár elkövetésénél csakis az erdőőr volt, ki az egész tényt előadta, elhallgatva azt, hogy a tetteseket bántalmazta, és felajánlotta esküjét.

A vádlottak ügyvédje az erdőőr érdekeltségét bizonyítva, annak megesketése ellen kifogást emelt; sőt viszontvádat emelt az erdőőr ellen testi sértés miatt. De ekkor már déli idő volt s a tárgyalás folytatása délutánra halasztatott. Meggyőződtem arról, hogy a pert elvesztettem, de legalább az erdőőrt akartam megmenteni; azt tanácsoltam tehát neki, hogy most, mivel a pert úgy is elvesztettük, tagadja le még azt is, amit délelőtt vallott.

A délutáni tárgyaláson már az erdőőr volt a vádlott s megkezdődött kihallgatása. Az erdőőr hűségesen tagadta tettét, sőt azt

is tagadta, hogy jelzett napon, illetve éjjel ő egyáltalában az erdőben volt, s hogy vádlóival akkor valahol találkozott volna.

Ezen vallomáson a két fatolvaj annyira felingerült, hogy ők kezdtek a bizonyításhoz; beismerték, hogy a bűnjélként elkobzott 1 drb fűrész és két fejsze tulajdonukat képezi; részletesen előadták, hogyan dolgoztak, midőn az erdőőr őket meglepte, s előadták, hogy éppen az egyik törzsből rönköket vágtak ki, midőn az erdőőr közéjük ütött.

Az erdőőr ekkor újra elismerte, hogy vádlóit falopáson tetten érte, de testi bántalmazásukat tagadta, az ellene felhozott vádat bosszúnak nevezte. A vádlók ügyvédje felajánlotta ugyan az esküt, de a vádlók érdekeltsége miatt a bíróság a felajánlott esküt nem fogadta el.

Most már az eredmény biztos volt, a kihágók ügyvédje bosszusan távozott s a bíróság a beismerő vallomás alapján a két fatolvajt 14—14 napi elzárásra és a kár megtérítésében marasztalta el, ellenben az erdőőrt bizonyíték hiányában felmentette.

Adatok az erdei fák nitrogénfelvételéhez.

Válasz dr. Kövessi Ferencz főiskolai tanár ur „keresztpróbájára“.

Irták dr. Zemplén Géza és Roth Gyula.

Az „Erdészeti Lapok“ f. évi IV. füzetében közli dr. Kövessi Ferencz főiskolai tanár ur a növények nitrogénfelvételére vonatkozó Jamieson-féle elmélet kísérleti keresztpróbáját. Közlése egyuttal válasz az első kritikájára adott ellenválaszunkra és Jamieson-nek ugyan-e tárgyú cikkére, amely ugyanabban a füzetben olvasható.

Dr. Kövessi Ferencz tanár ur taktikát változtatott. Előbb csak eljárásunkat támadta, de mivel ez nem járt sikerrel, most az eredményt támadja, ezuttal már nemcsak elméleti gondolatmenetek lánczolatos összekapcsolgatásával, hanem tényleges kísérletekkel.

Mielőtt rátérnénk ezekre a kísérletekre, két helyreigazításra van szükségünk dr. K. F. tanár ur állításaival szemben. Azt állítja a 210-ik oldalon: „gyenge ellenvetéseik között még a közle-